

Przenoszenie na następców prawnych praw wynikających z decyzji administracyjnych wydawanych przez Prezesa UTK

Rynek kolejowy jest dynamiczny. Pomędzy podmiotami na nim działającymi dochodzi do przejęć, przekształceń, podziałów czy zawierania umów mających za przedmiot przedsiębiorstwo. W związku z tymi działaniami do Prezesa UTK często kierowane są pytania o to, co stanie się z decyzjami administracyjnymi wydanymi na rzecz jednego podmiotu, którego cały majątek lub jego zorganizowana część są przenoszone na drugi podmiot, na przykład w wyniku podziału czy przejęcia spółki. Odpowiedź na to pytanie zależy przede wszystkim od tego, jakiego rodzaju decyzje administracyjne zostały wydane na rzecz poprzednika prawnego.

Należy podkreślić, że zarówno w wypadkach sukcesji singularnej (na przykład sprzedaż przedsiębiorstwa na podstawie przepisów k.c.), jak i uniwersalnej (łączenia, podziały, przekształcenia spółek) zasadą jest, że uprawnienia wynikające z decyzji administracyjnych przechodzą na następcę prawnego, chyba że ustawa lub sama decyzja administracyjna stanowi inaczej (zgodnie z art. 494 § 2, 553 § 2, 531 § 2 k.s.h i 55(2) k.c.). Przepisy od tej zasady mogą przewidywać wyjątki. Takie wyjątki mogą przede wszystkim wynikać z przepisów ustaw szczególnych, w tym z ustawy o transporcie kolejowych i aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie.

Poniżej prezentujemy najbardziej typowe sytuacje pojawiające się rynku kolejowym wraz z wyjaśnieniem wątpliwości dotyczących przenoszenia praw wynikających z decyzji administracyjnych w tych sytuacjach.

Przenoszenie praw wynikających z decyzji wydających certyfikaty bezpieczeństwa, certyfikaty ECM, autoryzacje bezpieczeństwa i świadectwa bezpieczeństwa

Tego typu prawa nie przechodzą na następcę prawnego, na którego został przeniesiony majątek w wyniku na przykład podziału spółki, jej przejęcia czy przeniesienia przedsiębiorstwa.

Prezes UTK stoi na stanowisku, że w tych wypadkach przepisy ustawy o transporcie kolejowym oraz wydane na jej podstawie przepisy wykonawcze, odnoszące się do wydawania tych decyzji, można uznać za przepisy szczególne (zgodnie z zastrzeżeniem zawartym w przepisach dotyczących sukcesji - art. 494 § 2, 531 § 2 k.s.h i 55(2) k.c.), które uniemożliwiają przejście praw wynikających z decyzji administracyjnej.

W większości przypadków Prezes UTK, wydając na podstawie tych przepisów decyzję przyznającą uprawnienie, ocenia bowiem elementy organizacyjne przedsiębiorcy, przyjęte systemy zarządzania, kompetencje pracowników lub rozwiązania organizacyjne. Dopiero pozytywna ocena tych elementów skutkuje wydaniem decyzji przyznającej uprawnienie. Decyzje są wydawane każdorazowo na rzecz indywidualnie oznaczonego podmiotu i są ściśle związane z charakterem (strukturą, zasobami, kompetencjami personelu dokumentacją, strukturą podejmowania decyzji) przedsiębiorstwa. Uznajemy, że w takich przypadkach prawa z decyzji mają charakter osobisty lub osobisto-rzeczowy.

Natomiast z momentem przejścia przedsiębiorstwa, z którego funkcjonowaniem związany był certyfikat ECM, certyfikat bezpieczeństwa czy też świadectwo bezpieczeństwa, zmianie ulega stan faktyczny i prawny dotyczący wewnętrznych procedur odnoszących się do szeroko pojmowanego bezpieczeństwa. Następca prawny podmiotu, na rzecz którego została wydana jedna ze wskazanych decyzji, powinien więc wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji na swoją rzecz, tak aby Prezes UTK miał możliwość weryfikacji procedur lub dokumentów funkcjonujących w zmienionej strukturze przedsiębiorstwa.

Słuszność tego stanowiska potwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 25 kwietnia 2016 r. sygn. akt VI SA/Wa 2728/15.

Przenoszenie praw wynikających z decyzji wydających licencje dla przewoźników kolejowych

W przypadku wydawania licencji dla przewoźników kolejowych sam ustawodawca wyraźnie przewidział, że prawa z licencji przechodzą na następcę prawnego. Wyposażył jedynie Prezesa UTK w możliwość podjęcia decyzji o ponownym przedłożeniu licencji do zatwierdzenia. W myśl bowiem art. 51a ust. 1 ustawy o transporcie kolejowym licencjonowany przewoźnik w przypadku zmiany mającej wpływ na jego sytuację prawną, w szczególności w przypadku połączenia lub przejścia przedsiębiorcy, informuje o tym Prezesa UTK. W tym przypadku Prezes UTK może podjąć decyzję o ponownym przedłożeniu licencji do zatwierdzenia, jeżeli stwierdzi zagrożenie bezpieczeństwa związanego z prowadzoną działalnością.

Licencja przewoźnika kolejowego, na podstawie której ma być prowadzona działalność po przejściu praw z licencji wymaga, zgodnie z art. 51 w związku z art. 51a ust. 1 ustawy o transporcie kolejowym, zmiany danych na wniosek następcy prawnego, stosownie do poczynionych zmian stanu faktycznego wynikłego z przeniesienia przedsiębiorstwa.

Przenoszenie praw wynikających z decyzji wydających świadectwa dopuszczenia do eksploatacji typu, zezwolenia na dopuszczenie do eksploatacji oraz decyzji zatwierdzających dokumentację DSU

Świadectwa dopuszczenia do eksploatacji wydawane są dla typu, czyli powtarzalnego rozwiązania konstrukcyjnego, budowli lub urządzenia przeznaczonego do prowadzenia ruchu kolejowego, a nie dla konkretnego egzemplarza budowli lub urządzenia, ani też dla konkretnego podmiotu dysponującego tytułem własności do tego egzemplarza.

Oznacza to, że aktualny właściciel budowli, urządzenia lub pojazdu kolejowego, na który zostało wydane świadectwo dopuszczenia do eksploatacji typu, jest uprawniony do dalszego użytkowania budowli, urządzenia lub pojazdu kolejowego, na takich samych zasadach, jak podmiot, który wystąpił z wnioskiem o wydanie świadectwa. Świadectwo dopuszczenia do eksploatacji typu jest bowiem aktem o charakterze rzeczowym i jest nierozdzielnie związane z typem budowli, urządzenia lub pojazdu kolejowego, na który zostało wydane. Potwierdza, że określony typ budowli, urządzenia lub pojazdu spełnia wymagane warunki dopuszczenia do eksploatacji i może być użytkowany w ruchu kolejowym. Nie jest natomiast

ściśle związane z podmiotem eksploatującym dany typ budowli, urządzenia lub pojazdu. Istotne jest jedynie, by w przypadku eksploatacji typów budowli, urządzeń i pojazdów kolejowych, typy te posiadały świadectwa dopuszczenia do eksploatacji.

Aktem o charakterze rzeczowym są również zezwolenia na dopuszczenie do eksploatacji. Prawa wynikające z tych zezwoleń nie są nierozzerwalnie związane z podmiotem na rzecz, którego zostały wydane. To stanowisko w wypadkach wydawania zezwoleń na dopuszczenie do eksploatacji typów pojazdów kolejowych potwierdza art. 23h ustawy o transporcie kolejowym, zgodnie z którym w przypadku zmiany dysponenta nowy dysponent wstępuje w prawa i obowiązki podmiotu, który uzyskał zezwolenie na dopuszczenie do eksploatacji, z chwilą wpisania go do krajowego rejestru pojazdów kolejowych (NVR) jako dysponenta.

Aktem o charakterze rzeczowym jest także decyzja Prezesa UTK zatwierdzająca dokumentację DSU. Taka dokumentacja określa procedury związane z utrzymaniem konkretnego pojazdu kolejowego i nie jest ściśle związana z podmiotem prowadzącym utrzymanie tego pojazdu.

Zatem ustawa o transporcie kolejowym, nie zawiera przepisów, które ograniczałyby przejście z mocy prawa uprawnień wynikających ze świadectw dopuszczenia do eksploatacji, zezwoleń na dopuszczenie do eksploatacji czy decyzji zatwierdzających dokumentację DSU. Takich ograniczeń nie zawierają również decyzje Prezesa UTK wydające poszczególne zezwolenia, świadectwa dopuszczenia do eksploatacji czy też zatwierdzające dokumentację DSU.

Nie ma zatem konieczności występowania do Prezesa UTK przez następcę prawnego podmiotu, na rzecz którego zostały wydane tego typu decyzje, z wnioskami o ich zmianę w zakresie obejmującym wskazanie adresata tych decyzji.

Przejście praw wynikających z decyzji Prezesa UTK w przypadkach przekształcenia spółek

Do przekształcenia dochodzi wówczas, gdy dana spółka handlowa (na przykład spółka jawna) przekształca się w inną spółkę (na przykład komandytową). W takiej sytuacji zmianie ulega jedynie forma prawna, a struktura przedsiębiorstwa nie zmienia się istotnie. Z tego powodu należy uznać, że prawa wynikające ze wszystkich decyzji Prezesa UTK przechodzą na następcę prawnego bez ograniczeń.

W przypadkach przejęcia praw wynikających z decyzji o charakterze osobistym lub osobisto – rzeczowym (certyfikaty, autoryzację i świadectwa bezpieczeństwa) podmiot powstały w wyniku przekształcenia jest uprawniony do wystąpienia z wnioskiem o zmianę decyzji w zakresie określenia jej adresata.